Temale ei annud see mõte rahu, et keegi, olge küll temo tütarga, enam lapsi ei ole tulevalmud, temo raha omale jaab. Kui ta tunnud surma tundi lähenevat, võtnud ta oma raha ja läinud kolde juure nind mõtnud raha sinna tuha sisse, kus juures ise istelnud: „Kelle käpp pannud, selle käpp ka võtab.“

Vanemoor surnud ära. Tütar ei aga vaadanud oma sõna: võtnud ema, viinud temo (maidega surnud olekus) kolde juure, võtnud ema väe oma kätte ja hakanud tuhka läbi otsima, kus juures ise ta ütelnud: „Kelle käpp pannud, selle käpp ka võtab, ning jätnudki nii mõrdu raha oma.

(Vändra ümbruskonnas. Kai Lõuvitse juurest vanalastelt jutustene.)

7. Vanapagan ja kaevud Hantsi.

Kõrva räägitakse vana pagana ja kaevud Hantsiga. Hantsi on ühel neist rohkem jõudu on. Hantsi annud nõuu kivist veski välja pigistada, millega ka vanapagan rahul olnud. Hantsi võtnud kivi ühele kuugi pinnale, millest vanapagan midagi aru ei jõudnud. Hantsi pigistanud — kohe hakanud veest pinnast välja tilkuma. Nüüd olnud kurd vanapagana käes. Mees pigistab, aga vett ei ühti, küll pigistab vaevakene, nii et kivi killud jõua ja sinna ümbrusse, aga ei tasgemat ühti: vett ei tule ja jõuga ei tulemate. Nii ei Hantsi võitjaks jäänud.

(Olen veel mõnegi juttu kuulnud, näitlevas „augu puurimise pinnse“ j. n. e. kasvalast Hantsist, aga ma arvan, et need juba võetud üles on. Ülewel nimetud juttudest Tõris kuulnud.)

8. Kuidas mees rahaaugust ilma jäi.

Rapla kihelkonnas, Oberkatku mõisa läheduses on kõnapõõsani ühed kõsi ehk, kuidas rahvas ütleb, vanad Eesti linna varemed. Vana valli ja sõnade järgi on vanu rahapõõsid ja arju leitud ka palju pärnu lähedal ilmsiks tulnud. Rahvas usub, et seal varemete rahul palju raha peitus on, mida aga seadan juure kuulega hoiab, et keegi kätte ei jõua. Seal varemete peal peab sagedaste tuld põõsi näha olema, mis muud midagi ei ole kui raha augu põlemisel, ka arju peab palju olema, kes seal varemeist, raha otsimast takistawad.

Kõrva on ühe inimesele meeldetud unes, kus just raha auus on varemete rahul (peitunud põõsal) ning et raha katsel peab põlema ja tema ümber peavad vahti uspid. Ise ei pea kartma, peab neid mahakõõma, raha ära viima ja koju toomo. Raha jäänele peab nelja päeva pärast minema.

Mees läinud ka lähemale nelja päeva õhtul juhatud kohale; juba eemalt näinud tuld ja tule ümber pisatu palju usa. Mees olnud julge läinud lähemale, aga mida lähemale jõudnud, seda kaledam ares läinud uspid ka tuli koitanud kirmsett. Mees kõõnud kartma ja annudgi jalgadele kuld, et ruttu koju joosta. Kodu jõõnud mees haigeks ja surnud ära. Nii jäi mehikene just selle pärast, et kartma